

Előfizetési díj.

Vidékekre postán vagy helyben házhoz hordva:	
Egész évre	12 frt.
Félévre	6 "
Negyedévre	3 "
Egy óra helyben	1 "
Vidékről egy hónapra előfizetést nem fogadunk el.	
Egyes szám ára	5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállás:

Belkirály-utca szeglet trencsini-vár 7. szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékes cikkek díjazatnak.

Kéziratok nem adnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Ötször hasábozott garmond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos (Wollzeile 22). Haasstein et Vogler
Wien
Wallfischgasse Nr. 10.

Nyilttéri cikkeik

garmond sora után 25 kr. fizetendő

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

politikai és közgazd. napilap

1874. második fél évi folyamára.

„KELET” előfizetési ára:

Egy évre	12 frt.
Félévre	6 frt.
Negyedévre	3 frt.
Egy óra	1 frt.
Egyes szám ára	5 kr.

A lap szétküldésénél előforduló zavar kiküldése tekintetéből vidékről 1 hónapra előfizetést nem fogadhatunk el.

Az előfizetési pénzek, legcélszerűbben postai utalvánnyal kiadó Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálok.

A „KELET” kiadóhivatala.

Budapest, július 13. 1874.

(M. A.) A képviselőház ma kezdte meg a keleti vasuti csatlakozások tárgyában Romániával kötött nemzetközi egyezmény tárgyalását.

Oly dimenziókat vesz e tárgyalás, a minőre még törvényhozáinknak ismert bőbeszédűsége mellett is alig leheté számítanunk. Már ma beszélt egy feltűzött szónok s még háromszor annyi van előjegyezve. Bármily fontos is legyen a szönyegen levő tárgy, ily sok beszédet még sem találhatunk igazolhatónak a nyár e legforróbb szakában s szemközt azon körülménnyel, hogy a választási törvényjavaslat tárgyalása heteket veendő még igénybe.

A támadások között, melyek a mai nap szónokai által ismételt emeltek a nemzetközi conventio s az avval elválaszthatatlanul egybefüggő temesvár-orsovai vonal engedélyezése ellen, főleg egynek kell nagyobb jelentőséget tulajdonítanunk. Az mondatott ugyanis, hogy az osztrák államvaspálya társaság olcsó tarifáit szabván az üzletében álló romániai vonalokon, ezek által elvonja a magyarországi vaspályáktól azon romániai szállítmányokat, melyek természetszerűleg a temesi csatlakozás által érdekelt vonalra.

lokot vennék különben igénybe; sőt olcsóbbá tervén ily módon a romániai gabnát, kiszorítja ezáltal a németországi piacról a hazait; másfelől pedig ugyancsak olcsóbb tarifái által előzöni a németországi iparcikkkel azon keletet, mely főleg hazánk ipari kivételének van hivatva piaczává lenni.

Mi ezen aggodalmakat ha nem is egészen alaptalannak, de mindenesetre igen tulzottnak találjuk. Azon szállítmányok, melyek természetesen a tömösi csatlakozás felé gravitálnak, csak mintegy 25—30 mfnyi kerülővel valának az orsovai csatlakozás felé, illetőleg az osztrák államvaspálya-társulat vonalaira áterhelhetők. Az említett terjedelmű vonalrészén tehát egészen ingyen kellene a társulatnak eszközölni a szállítást, hogy a kérdésben forgó szállítmányokat elvonhassa a tömösi csatlakozás felé irányuló vonaloktól, ez pedig annál kevésbé fog bekövetkezni, mert haszon helyett minden körülmények közt tetemes veszteséggel járna a társulatra nézve, s mert a két csatlakozás lehetőleg biztosított egyidejűsége nem fogja a szállítót hozzá szoktatni az egyik irányhoz, hanem szabad kezét enged neki a reá nézve kedvezőbbnek megválasztásában.

A magyar gabnakivitelt se féltjük a romániai gabna általi elnyomatástól, mert kivételünk tulnyomólag oly vonalokon történik, melyeknek tarifáira a kormány közvetlen befolyást gyakorol s a befolyást bizonyára a magyar gabna sikeres concurrentiájának lehetővé tételével fogja érvényesíteni.

Kelet is megmenthető a németországi ipar ellenében hazánk ipari kivételének, ha főleg az erdélyi hazarszben, a mely fekvésénél fogva legnagyobb versenyképességgel bír, mindent elkövetünk azon iparágak gyors kifejlesztése érdekében, a melyek számára Keleten nyereséges piaczok kínálkoznak.

— A képviselőház jul 12-iki ülésében elnök bemutatta Ordódy Pál Szászsebesiek és város kerületében megválasztott képviselő megbízó levelét, mely az állandó igazoló bizottságnak adatott ki. Következett a napirend, a választási törvényjavaslat. Kozma Parthen az erdélyi cenzus érdekében beszélt. Ellene szolt br. Kemény Gábor. Szapáry Gyula gr. rövid felszólalása után a ház elfogadta a központi bizottság szerkezetét a 4-ik szakaszra nézve. A jul. 13-ki ülésben Barlal György kereskedelmi minster felelt Paczoly János interpellációjára a gabna-vámmentesség tárgyában, s kijelenté, hogy a vámmmentesség kereskedelmi szerződésben van kötve, s így

„Komolyan, semmit sem várhat a Seacombeoktól?”

„De igen, visszautasítást és eltasztást. Miért kérdi kétszer is? Hogy jöhetne az iroda tintája, a rakatár piszka által bemocskolt kéz valaha érintkezésbe aristocratiens jobbkokkal?”

„Igaz, bajos lenne; de ön oly tökéletes Seacombe, kinézésében, vonásaiban, beszédében, mozdulatában, hogy bámulnom kellene, ha megtagadnák őnt.”

„En már megtagadtam magamat; ne beszéljünk hát erről.”

„Sajnálja-e, Vilmos?”

„Nem.”

„S miért nem öcsém?”

„Mert nem olyan emberek, a kikkel rokonszenvezhettem volna valaha.”

„Mondom, hogy maga is közülük való.”

„Látzik, hogy semmit sem ért hozzá; én anyám fia vagyok, de nem a nagybátyám uoaköcsöce.”

„Csöndesen, egyik nagybátyja lord, bár egy kicsit obscurus s nem valami gazdag; a másik pedig nagytisztelőt, tekintetbe kellene világi érdekeit vennie!”

„Nó bizony, mr. Hunsden. Tudja vagy legalább tudhatná, hogy ha alázatos szolgáljuk akartam volna lenni nagybátyáimnak, mégsem tudtam volna elég illedelmesen megbajtani magam, hogy valaha megnyerhessem kegyüket. Feláldoztam volna saját kényelmemet, s viszonzásul még sem nyertem volna meg pártfogásukat.”

„Nagyon hihető, ön tehát egy számított, hogy legokosabb lesz, ha mindjárt eleinte saját belátása szerint cselekszik.”

„Tökéletesen. Saját belátásomat kell követnem, halálom napjáig; mert a más embereket sem megérteni, sem magamévá tenni, sem követni nem tudnám.”

Hunsden ásitott.

„Jó,” szólott „az egészről csak azt tudom bizonyosan, hogy nekem az egyik dologgal semmi bajom.” Nyújtzkodni kezdett s megint ásitott. „Se-

ennek megszüntetése a szerződésben kikötött időben, folyó év sept. hóban fog eszközöltetni. Paczoly nincs megelégedve a válasszal, mert Magyarország-nak nincsen érdekében a vámmmentesség, s a kormány a törvényhozás jóváhagyása reményében megtehetné volna az intézkedést e gabna-vámmentesség megszüntetésére. A ház erre 91 szóval 90 ellenében nem vette tudomásul a miniszter választát. Következett a napirend, a Romániával kötött szerződés. Beszélték Pólya József mint előadó, Zichy minster, Máday Sándor és Vargies Imre a kormányjavaslat mellett, ellene pedig Helfy Ignác, Tisza K. és Papp Lajos, ez utóbbi különösen az ojtózi csatlakozás mellett emel szót. A ház Zichyt és Tiszát figyelemmel halgatta. Fölírva a javaslatok mellett és ellen még nagyon sokan vannak. Ghyezy is fog szólni, de alkalmasint csak a vita végén.

— A szerb egyházi congressus júl. 12-ikén 10 órakor a legszebb rendben megnyitott. Hueber királyi biztost egy küldöttéig kérte fel a megjelenésre. A királyi biztos és titkára diszmagyar ruhában jelentek meg, s lelkes zsvió kiáltással üdvözöltették. A követek felállva hallgatták végig a kir. biztos beszédét, ki a királyi leiratot magyar nyelven tartott beszéd mellett nyújtotta által. A királyi leirat előbb magyar, azután szerb nyelven felolvastatott — azután a biztos szerb nyelven folytatta beszédét; kiemelte hogy a congressus első teendője a patriárhaválasztás, azután a szervezési statutumok, melyekre nézve a helybenhagyási jogot ő felsége fenntartja magának; végre a gyűlést mérséklésre és nyugodtságra inti, beszédét ő felsége, a király éltetésével zárja be. A királyi biztos ezen beszédére, mely igen gyakran lelkes zsvió kiáltással szakítottatott félben, a patriárka-helyettes felelt, s kifejezést adott a congressus bizalmának.

Keleti vasut.

A vasuti albizottság szűkebb választmánya, mely a keleti vasut ügyében küldetett ki, naponkint ülészik, ernyedetlenül folytatja munkálkodását, s tán nem lesz felesleges egy pár szót közölnök tájékozásul azon eljárásra nézve, melyet a szűkebb választmány nagy feladatának megoldásában követ.

A szűkebb választmány tárgyalásai kezdetén mindenek fölött azon kérdést vette fel, minő terv szerint járjon el jelentése összeállításánál, mert oly roppant tömegű tárgyalalmaz mellett a megfelelő modor volt az első kérdés, melyet ha eltéveszt, aligha képes lesz feladatát megoldani, s megfelelni a várakozásnak.

Egy jelentést már elkészített az albizottság — mint trdva van, melyet az együttes bizottság elfoga-

retném tudni, hány óra? szólalt meg ismét; „bét órára találkoznom kell valakivel.

„Nálam háromnegyed mulit hétre.”

„Nó akkor megyek.” Felállott. „Tehát megszakítja a barátságot az iparral?” kérdé a kandallóra könyökölve.

„Meg, azt hiszem, meg.”

„Bolond is volna, ha nem tenné. Hihetőleg a végén is jobban megbarátkozik nagybátyjai ajánlatával, s pap lesz?”

„Egészen újja kellene születni a külső és belső embernek, mielőtt ezt tenném. A jó lelkész, egyike a legjobb embereknek.”

„Igazán! gonolja?” vágott közbe Hunsden, gunyolódva.

„Gondolom s nem csalódom; de nekem nincsenek meg azon különös tulajdonsaim, melyek egy lelkészben elkerülhetlenek; s mintsem oly pályára lépjek, melyhez semmi hivatást nem érzek magamban: később vagyok a legsanyarubb szegénység nyomorát elhordani.”

„Menő bajosan kielégíthető egy fizető maga. Iparos vagy pap nem akar lenni; ügyvéd, doktor vagy ur nem lehet, mert nincs hozzá pénze; lenne, ha utazna.”

„Mit? pénz nélkül?”

„Épen püézért kellene utaznia. Tud francziául — kétségkívül rossz angol kiejtéssel — elég, hogy tud. Menjen s continensre, s majd meglátja, mibe botlik bele.”

„Isten tudja, magam is szeretném,” kiálték fel, önkénytelen hévvel.

„Menjen: mi az ördög gátolja? Brüsszelbe, például, elmehetne ötven, hatvan forinttal, ha tud gazdálkodni.”

„A szűkség megtanítaná rá, ha nem tudnék.”

„Menjen hát, s törjön magának utat, ha megérkezik. Majdnem úgy ismerem Brüsszelt, mint X-et, s meg vagyok győződve, egy maga szabásu embernek jobb hely, lenne mint London.”

„De a foglalkozás, mr. Hunsden? Oda kell mennem, ahol foglalkozást kaphatok, s hogy kap-

dott, s melyben elő van adva az egész vállalat története s azon különféle mozzanat, melyen az átment, egyszersmind pedig kitűnően azon pontok, melyekre nézve felvilágosítások szükségesek, megállapított azon 99 kérdés, mely az illetőkhöz intéztetett. A válaszok többé, kevésbé kimerítően megadták, legkésőbbben felelt az anglo-osztrák bank, és e késedelem volt oka annak, hogy a tárgyalások befejezése hátráltatva lön.

Most, midőn a szűkebb választmány a jelentés elkészítésére összejött, és az eljárás módját vette legelőször tanácskozás alá, Korizmics indítványára abban állapodott meg, hogy első sorban reflectál az első jelentésben fölhozott főbb momentumokra is elmondván, hogy abban mi foglaltatik, kérdéskör kérdésre megy, minden választ. fölvilágosítást fölvesz, s azokat kivonatban elkészítvén, csoportosítja, összeállítván, hogy ki mit választott. A tömött kivonatokat elkészítvén, a választmány bírálatot a válaszok fölött nem mond, mert akkor minden egyes pontnál messze kiterjeszkedve meg kellene állapodnia, hanem ezeket elkészítvén, a választmány visszamegy az albizottság első ülésére, melyben a 7 fő sarkpont megállapítottat.

Ezen 7 cardinalis pont, mint tudva van, maga körül csoportosítja az egész anyagot, és a minek nagyobb sulya, nagyobb értéke nincs, az esleik, melléztetik, és ekkor kezdődik az összefoglalás, a reassumálás,

E pontokban benne foglaltatik, vajjon elég volt-e a tőke? mert ha nem volt elég a kiépítésre, természetesen kisebbre apad a visszaélék, megette-e minden tényező a maga teendőjét? itt az igazgatótanács szerepe és eljárása jó vizsgálat alá; nem követett-e el és minő mulasztást a kormány? s minő eljárás követte a pénzbeszerzésül és a pénzkezelésnél? a mi az anglo-osztrák bank eljárását illeti.

Ha ezen vizsgálattal a választmány elkészült, az eredmény, mely a 99 kérdésre nézve eléretik, felhasználható csoportokra osztatik fel, s ezen felosztásban benne foglaltatik a bírálat egy bizonyos neme. És ha ez is befejezve van, akkor fog majd következni az ügy befejezése, a becsomózás.

Itt aztán a tényeknek két kategóriája áll elő: egyik a kormány és a kormánykezegek eljárása, mi fölött természetesen a parlament van hivatva itelni helybenhagyólag vagy roszalólag.

A másik categoria az lesz, hol bizonyos kártérítési eseteknek lehet helye, névzerint vajjon az építési vállalkozó részéről nem történt-e több beszámítás, mint a meonyit valóban bevezgett, a másik a pénzkezelés kérdése, és itt tekintetbe jó az anglo-osztrák bank eljárása, vizsgálat alá vétetvén pl. a galiciai részvényesek azon vádjja, hogy a napi különböztek, valamint az építési idő folyta alatt

hatnék valahit Brüsszelben, a ki ajánlana, bevezetne, vagy állomást szerezne?”

„Az elővigyázat szólalt meg önön. Ön egy lépést sem akar tenni, míg nem ismer minden hüvelyknyit utjából. Van egy darab papírja, tintája tolla?”

„Remélem van” s gyorsan írószereket raktam elébe, mert sejtettem mit volt teendő. Leült, irt egy pársort összehajtott, bepecsételte s czimezvéen kezembe adta a levelet.

„Im előrelátás, itt van egy utász, mely ösvényé, nek első durva nehézségeit le fogja vágni. Tudom, hogy maga öcsém, nem azok közül való, kik nyakukat a nélkül dügják a hurokba, hogy tudnák miként fogják belőle kibuzni, s jól is teszi. A meggonddatlan embert utálom és semmi sem bírhatna rá, hogy dolgába avatkozzam. A kik magokkal sem gondolnak, még tiszser kevésbé gondolnak barátaikkal.”

„Ha jól látom, ez valami ajánlólevél,” szólék megfogván a levelet.

„Az. Ezzel zsebében, nincs kitéve azon eshetőségnek, hogy egészen elbagyatra érezze magát, a mit ön, jól tudom, megalázónak tartana, s magam is így tennék. A kinek át fogja adni, mindig tud két vagy három tisztességes állomást, melynek elnyerése csak az ő ajánlatától függ.”

„Ez épen nekem való,” szólék.

„Jól van; s hát a hála?” kérdé mr. Hunsden; „nem tudja, hogy mondják: „köszönöm?”

„Van százötven forintom s egy óram, melyet keresztapám adott ezelőtt tizenegy évvel, a kit soha sem láttam,” választottam kissé szárazon; s magamban boldog embernek tartottam magamat s elismerem, hogy senki sem irigylem az egész világon.

„S hát a köszönet?”

„Elindulok mindjárt mr. Hunsden — holnap már, ha csak lehet; egy napot sem maradok tovább X-ben, mint épen mulhatatlak.

esedékes intercalaris kamatok nem irattak a társulat javára. Itt már a bíró, a törvényszék dolga lesz a további eljárás.

A román vasuti csatlakozás és a temesvár-orsovai vonal.

Az előadó és a minister beszéde, a képv. ház jul. 13-iki ülésén.)

I.
Pólya József előadó: T. ház! Jóllehet érzem és ismerem a szőnyegen forgó tárgynak fontosságát, egyáltalában nem akarom azt tagadni, és midőn a vasuti csatlakozásokat illetőleg a Romániával kötött egyezményt a t. háznak elfogadásra ajánlom, igyekszem lehetőleg röviden indokolni a központi bizottság részéről tett ezen szavazatot. E feltett szándékomban hiven nem lehet feladatunk vasuti és általában közlekedési politikánk bírálatába vagy jellemzésébe bocsátkozni, egyáltalában nem lehet szándékunk rámutatni azon hiányokra vagy ferdeségekre, amelyek e téren kétségen kívül szemlélhetők.

E helyett, t. ház, bevégzett tényekkel állunk szemközt, ezen bevégzett tényeket vizsgálni, vagy kutatni talán érdekes tanulság lehet, de a mai napnak szerintem nem lehet feladata, annyival inkább, mert constatait tény, hogy azon hibák és ferdeségek nagy részben talán a közvélemény pressiója folytán előjött rohamos haladásnak voltak következményei, s hogy egy főhiányra mégis rámutassak, ezen rohamos haladás volt oka, hogy az országos fő vasutvonalak tervei megállapítottak és kiépítettek, a nélkül, hogy előzetesen ezeknek csatlakozása más országokkal, tehát a nemzetközi csatlakozás biztosított volt. Épen ezen eszt forog fenn az ugynevezett keleti vasutnál, a nagyváradi-kolozsvár-brassói vasutnál is.

Éa hiszem, t. ház, hogy ezen vasut tervezeténél az egyik mérvadó szempont kétségen kívül az volt, hogy a magyar államnak egy igen becses, természeti productumokban gazdag s általunk történeti kegyelettel szeretett ország „Erdélyország” a magyar állam testével, ennek szívével, a fővárossal összekapcsoltság és ez által a beltorgalomra egy nevezetes tényező teremtsék meg. De meg vagyok róla győződve, hogy midőn a vasut eszméje megteremt, ehhez csatlakozott azon másik gondolat is, hogy ezen vasut a szomszéd állammal, tehát Romániával összekapcsoltság, és hogy ezáltal a beltorgalom egyik nevezetes tényezőjének, a keleti vasutnak belső jellege nemzetközivé változtattassék.

Hogy e feltevésnek a valóság is megfelel, mutatja azon körülmény, hogy a mint a keleti vasut kiépítése elhatározott, tehát az 1868. évi decz. hóban, mind a képviselő, mind a főrendiház utasította a ministeriumot, illetőleg a kormányt, hogy a nemzetközi csatlakozásra nézve a szomszéd Románia kormányával tárgyalásokba bocsátkozzék.

E tárgyalásnak különböző phasisait, fejlődési menetét nem lehet czélom felmutatni; elég az eredményre utalnom, mi az előttünk fekvő egyezményben nyert concret kifejezést.

Már, t. ház, hogy ezen egyezmény felől valaki milyen ítéletet hozzon: vajon azt elfogadni hajlandó legyen-e vagy nem, az attól függ, milyen szempontból bírálja azt meg és nevezetesen először szükségesnek és elodázhatatlannak tartja-e azt, hogy a keleti vasut Romániával összekapcsoltság, és másodsor szükségesnek tartja-e azt, hogy a keleti vasut reutabilitása emeltesse? Ez a két tekintet én szerintem ennél a tárgynál szorosan egybefügg.

(Folyt. köv.)

„Jól van — de talán úgy illenék, hogy a nyújtott segélyért méltó elismeréssel legyünk; hanem! Mindjárt üti a hetet, csak a köszönetre vár.”
„Alljon az utamból, mr. Hunsden, ha úgy tetszik, egy kulcsot keresek; ott van a kandelor pártján. Még lefekvés előtt be akarom táskámat pakolni.”

Az óra hetet ütött.

„Pogány költő,” mondá Hunsden, s felvévén kalapját az asztalról, kiment magában nevetve. Féligmeddig szerte tem volaj! utánamenni: másnap reggel valóban elakartam hagyni X et, s hibetöleg nem lehetett alkalom „isten áldja!”-t mondani neki. A kapuajtó becsapódott.

„Hadd menjon!” — mondék — „valamikor majd csak találkoznak.”

(Folytatása következik.)

Életbölcse ség.

(Hogyan boldogulunk? Irtá dr. Mathews Vilmos, fordította Poligén. Kiadja a Franklin-társulat. A Kis nemzeti muzeum 23. és 24. füzeté. Ára egy-egy füzetnek 50 kr.)

(M.) Mióta Smiles világhírű művei nálunk is ismeretessékké lőnek, nem teszük oly balgatagságnak az életbölcse ségről szólani, mint előbb, a midőn minden elvont kérdés fejtegetése a lehető legnagyobb veszélynek tette ki az író — annak, hogy olvasóiban maradjon.

Az Önsegély és a Jellem írójának modora kezdi már nálunk is népszerűvé tenni az erkölcstani kérdések fejtegetését s így csak is dicsérlettel nyilatkozhatunk a Franklin-társulat tapintata felől, melylyel dr. Mathews fenjeltett művét, elég sikerült fordításban s ez olcsó és mégis csinos kiadásban, a magyar könyvpiacra hozta.

Külföldi szemle.

Kolozsvár, jul. 15.

A francia nemzeti gyűlés július 8-ik ülésében történt szavazásokkor, midőn a kormány kisebbségben maradt, minek következtében be is adta lemondását, de mint tudjuk, Mac-Mahon nem fogadta el, a pártok annyira az absurdumig és nevétségességig szétforgócsodáltak, szétbomlottak, hogy érdekesnek és érdemesnek tartjuk a szavazások által alakult párt-csoportokat és formációkat a maguk valószínűsége bábéli zavarában a „Siecle” után feltüntetni.

Először is a Brun napi rendje elvetetett 372 szóval 79 ellen; a 79 között van 76 szélő jobb oldali képviselő, — a 372 szavazó pedig a mérsékelt jobb oldalból, a jobb középből, a bonapartistákból s a balközép néhány tagjából került ki. — A balközép többi tagjai a többi republikánus pártokkal együtt, a szélső jobb és a mérsékelt jobboldal néhány tagja — visszavonultak a szavazástól. Megjegyzendő még, hogy Brun napirendjére szavazott a 76 legitimista társaságában Bethmont balközépi, Picart Alfonz baloldali republikánus és Poyer Quartier, ki egy pártköz sem tartozik.

Paris képviselő napirendje, melyet maga a kormány is magáévá tett volt, 368 szóval elvetetett 330 ellenében. Itt az a jellemző, hogy a 368 szavazó, tehát Páris napirendjét elveto többség között résztul olyanok, kik tartózkodtak a szavazástól, mint Castellanz, Crussol stb.

Ellenben olyanok, kik Brun napirendjére szavaztak, pl. Benoist d’Azy és Bidard elfogadták Páris napirendjét is, mely tudvalevőleg Mac-Mahon hét évi hatalmának erőyes fentartása mellett szölt, holott Brunék ennek határozott ellenségei. — A Paris napirendjét támogató kisebbség között van 28 balközépi képviselő a Goulard-féle töredék, mely a republikánusokkal jun. 15 én megszavazta volt Perier Kázmér javaslatának sürgősségét, az egész jobb közép, a mérsékelt jobboldal nagy része és a bonapartisták mindnyájan. — A Paris javaslatát elveto 368 szőnyti többség, mely tehát a kormányt megbuktatá, a már említett 78 szélső jobboldali legitimista szavazaton kívül a három republikánus pártból került ki, leszámítva természetesen a 28 balközépi képviselőt, kik, mint említők, Paris napirendje mellett szavaztak.)

Kiemeljük még, hogy Joinville orleanista herczeg egyetlen egy szavazásban sem vett részt, míg ellenben Tuiers szakadavánul a republikánus pártokkal szavazott.

Végül megemlítjük, hogy az egyszerű és indokolás nélküli napirend feletti szavazás alkalmával, tartózkodott a szavazástól 50—50 képviselő ugy a szélsőjobboldalról, mint a balközépről és ez az oka annak, hogy az egyszerű napirend 339 szóval 315 ellenében elfogadtatott.

A kormány tehát Paris napirendjének (368—330 ellen) elvetése által 38 szótöbbséggel leszavaztatott, míg az egyszerű napirend elfogadása által 339—315 ellen) azaz csak 24 szótöbbséget tudott kivívni.

Mac-Mahon izenetéről írnak a republikánus lapok s általában és nagyjában véve meg vannak vele elégedve.

A „Journal des Debats” teljesen helyesli a tábornagy határozott és szilárd hangját. „A mit ő akar, azt akarjuk mi is” — írja e lap. „Most már hála isten, vége lesz a kétértelmű kormányzatnak. Szabályszerű intézmények kellenek, melyek biztosítsák a rendet és békét. De minők legyenek ez intézmények? A monarchiát lehetettene tette Chambord, A császárság restaurációja szintén lehetetlen. Nincs

De meg ne ijedj kegyes olvasó, midőn az „elvont kérdések”, „erkölcstan” stb. szerű kifejezéseket látod s kérlek szeretettel ne vágd földhöz e lapot, a miért ily „cunalmas” t rgyakkal foglalkozik a mulattatásra szánt tárcza-rovatban.

Nem a német abstractióról van itt szó, hanem oly modorról, a melyet a gyakorlati amerikaiól csak várni lehet. Hiszen az egész könyv, a „Hogyan boldogulunk,” már címében hordozza, hogy ez „életbölcse ség” nem az aszisz rosz hírű elméletét adja, hanem a szó legvalódiabb értelmében practicus kérdéseket fejteget, — csak hogy oly emelkedett szelímségen, oly vonzó alakban, hogy bátran merjük akarmely magyar olvasónak ajánlani, ha még oly nagyon irtózik is a philosophiától.

Szerző az életbeli boldogulás nagy kérdését, feltételeit és eszközeit, széleskörű ismeretek és tapasztalatok alapján fejtegeti huszonegy fejezetben. A siker és kudarcz, szerencse és balszerencse, életpálya választása, testi művelés, összpontosítás vagy a czél egysége, önbizalom, czélok és módok eredetisége, ügyes és reszletekre, gyakorlati képesség, határozottság, modor, üzleti szokások, ön-bírdetés, akarat és mód, tartalék-erő, idő-gazdáltság, pénz, — haszna és kára, kereskedeimi bukások, túlmunkásság és nyugalom hiánya, igaz és látszólagos siker — ime ezek a fejezet-címek, melyek alatt az életbölcse ség fogas kérdéseit szerző tárgyalja.

De hiában bizonygatom én, hogy itt a legnagyobb általánosság kérdései a legconcretebb, legvonzóbb és tanulságosabb modorban vannak tárgyalva, azért legjob b lesz, ha izlettétől s remélem minden irányban a legjobb ajánlatképen egy fejezetet közlök a kitünő munkából.

Álljon itt például a hatodik fejezet: Az önbizalomról.

Mit az emberek legjobban óhajtanak: vagyoni, kitűnés, hatalom, — az csak luberek; ezek csak aranyalok, hogy lenyúlhat lelkesítéssé, mint

más hátra tehát, mint a republikánus septennátus szervezése Perier Kázmér javaslata szerint. Más meenedéket mi nem tudunk, ha csak nem a nemzetgyűlés feloszlása, vagy a katonai septennatus, mint ezt Saint-Genest akarja.”

A nemzetgyűlés felosztása iránti óhaj és kilátás mindinkább előőrbe lép. Az „Indep. Belge” azt mondja, hogy alkotmánytörvények alkotása a 13-tesző pártviszonyok között merő lehetetlenség Franciaországban. Nincs más hátra, mint a kamara felosztatása. — A kamara jul. 9-ki ülésében Raoul Duval inditványt is tett a felosztás iránt, de melynek sürgőssége nagy többséggel elvetetett. Duval inditványja különben ez:

1. A francia nép jövő hó utolsó vasárnapjára általános választások végett egybehívatik.

2. Az így megválasztott nemzetgyűlés a választások után 10 napra összeül és a mostani nemzetgyűlés feloszlik.

3. Titkos szavazással és abszolút szótöbbséggel egy 25 tagu bizottmány választatik, mely az interim alatt az 1848-ki alkotmány 32. cikkében körülírt functiókat végzi.

Több tekintélyes parisi laphoz érkezett táviratok szerint 3000 carlista megkezdte a tüzelést Pycerda ellen. Byscayában egy angol hajó költött ki 25 Krup-féle ágyúval. Dorregaray carlista tábornok egy emlékiratot tett közbe, melyben a köztársasági hadcsapatok kegyetlenségeit számolja elő, s azt mondja, hogy eddig csak minden tizedik hadifoglyot lövette agyon, ezentul pedig minden hadifoglyot agyon lövet, míg a kormánycsapatokemberi módon fognak hadatviselni.

Magyar színészet.

(Tamási József első felléptél; A csikós, népszimű, írta Szigligeti.)

Mai nap-ig, a midőn már nem is színház, a melyeknek repertoírján legalább tíz operette nincs napirenden; a midőn „nemes” műzésünk a ledérség legszélső határain tötigast álló „Szép Helenak”-kal és a legyeskedő Euridikékkal kéjeleg: alig tudja elképzelni az ember, hogyan lehet valamely színház névvezetője elég vakmerő, hogy a falusi parasztok „émelegyős” szerelmi historióját telt darabokat keressen elő a könyvtár poros polczairól s még arra is számítson, hogy a karzaton kívül más helyeken is lesz közönsége,

„Minek menjek én ilyen darabot a színházba? Paraszt butyárt a kocsmában is láthatok. Nunkunk magunknak mondta ezt egy igen „művelt” uri ember, midőn a szini izlés mai iránya került szóba közöttünk, — s a nagy közönség, mintha maga is ezt az elvet vallaná — legalább hallgatólagosan: bizony nem nagy érdeklődést mutat specialis nemzeti sajtáságainkat feltüntető műfaj iránt.

Az igaz! hiszen specialis sajtáságaink majd minden irányban veszendőbe indultak s ki fog azon fenakadni, ha a mai kor ledér, vízverő és demoralizált uracsa orrát fitoritja az őt eredeti erő, a kendőzetlen igazság és az egyszerű tiszta érzelem e pusztai képviselőjére, ki nem tud sikamlós czélzásokkal, kielt spleennel hatni a petyhüdt érzékekre. De azért szeretnők volna, ha a „finom” izlés e képviselői eljuttek volna velünk nyári színházunkba s ha birnak még: fölmelegültek volna a magyarság már már hagyományyá vált jellemképeire, s első sorban Szigligeti egyik legmesteribb alkotására — a „Csikósra.”

Szigligeti „Csikós” még azokból az időkből való, midőn a szinpad lyne mű jelenetei a magok közvetlenségükben is tudtak hatni s nem szorultak

a gyermekeket szokás jutalmakkal Boldogságunk nem a jutalomban, hanem a versenyben rejlik. Azok, kik elnyerik azt, a miért soha nem kizdöttek, nem ismernek azon nemes büszkeséget, mely abban egy, ki önmagában bílik, midőn az életben sorakozik. Ez haimar el fogja hagyni „szerecsens” vetélytársait; de őrome nem abban telik, hogy a koronát elnyerte, hanem abban, hogy elő azon erő és hatalom, melynel fogva a koronát elnyerheti. Rogers.

„Erők tudata gyarapítja azt” (francia). Minden egyennek két nevelése van — egy, melyet másoktól nyer, s egy, fontosabb, melyet ön-maga ad magának. Gibbon.

Emlékszem, midőn (a Norbury park-i) Locke, először tért meg Oaszhonból, és az öreg dr. Moore, ki igen sokat tartott földőle s nagyokat kiabált annak rajzai felett, kérdezett, hogy nem hiszem-e mikép nagy festő lesz a fiúból. Mondám: „Nem, soha!” „Miért nem?” „Mert hat ezer fontja van évenként.” — Northcote.

„Mozgató erőnk mindig abban található, a mit kívánunk.”

A sikernek minden elemei közül egy sem életbevágóbb, mint az önbizalom, — azon elhatározás, hogy az ember maga lesz magának segítője és nem fog másokra szorulni támogatásért. Ez minden egyén növekedés és erő tika, azon mesterkulcs, mely kizár minden nehézséget bármely hivatásban. „Aide toi, et le ciel t’aidera”, mint a francia mondja, — segits magadon, és az ég is segitni fog. A legszörnyűbb átok, mely egy fiatal embert érhet, az, mely a jótétemények elfogadavá teszi őt. Ki mának kezd, rendszeren mankón fogja végezni is. Segitség beőlől mindig erősíti, de segitség kívülről változtatlanul erőtlenníti az embert. Nem az üvegházak védett kertei, hanem a kemény alpesi sziklák közt, a vad viharokban nőnek a legszivósabb növények. Nem parafák, hólyagok és „élet-megtartók” által tanul meg az ember legjobban uszni, hanem az által, hogy bátran a hullámokba veti magát és azokat erőteljes izmokkal hussatja.

az interpretatio mesterfogásaira, — míg ma kezd kiveszni belőlünk az a nemzeties érzék, mely az egyszerű alakzatok tisztaságát többre becsüli a meseterkézes complicit czikornyáinal. De, ha valami bizonynyal a Tamási-féle interpretatio képes ama tisztálb légkörbe visszavarázsolni bennünket s egy darab magyar világot állítani élénk ebben a minden ízében germanizált Babelben, melyet Magyarországnak hívnak.

Csodálatos az a különbség, mely előadás és előadás között lehet és van s melynek határozottabb taubizonyosságát talán soha nem láthatók, mint épen tegnap este.

Tamási, ha jól tudjuk, Kolozsvárt még ismeretlen jelenség volt — s ennek tulajdoníthatjuk talán azt is, hogy ez első felléptére a ház csak félig telt meg, de az a fél aztán nem is tudott betelni az élvezettel sehogyan sem s mondhatni minden számmal ujra kezdő kifogyhatatlan telenségylatkozásait, a mi Tamásinak megszokott jelensége lehet ugyan, de nekünk felettébb jól esett, mert láthatók, hogy e tisztán magyar alak is lelkesedésre bír még bennünket ragadni.

S minő magyar alak! Az a természetes darabosság, mely nem sért, hanem egészségtől duzzadó ereivel gyorsabb lüktetésbe hozza szívünket; az a mély érzés, mely egyszerű ugyan, de nagy méretével erős benyomásokra képes és az a jellemzetesség, mely tipikus ugyan, de a legsajátosabban egyedi. Éa az a dal, mely mindnyájunknak ajkán szárnyalt ugyan eddig is, de csak most kezdjük érteni ama titkos varázis okát, melylyel elbájól, csak most fölfogni mélyen fekvő értelmét, melynek viszhangja ott szunyadt szívünk fenekén, míg nem jött az, a ki föl birta ébreszteni a szunyadt s magasan járó esatogásával fölragadni bennünket is a nemes kéj regioiba. És az a kifejezés, melylyel a dallam és szöveg minden íze kidomborodik s magérteti velünk, hogy nem összefércelt noturákkal, hanem a drámai fejlődés nélkülözhetetlen mozzanataival van dolgozunk.

Szóval Tamási mind játékkal, mind énekével már az első ízben telj-sen meghódítá az egész közönséget s azok, kik otthon maradtak csakugyan sajnálhatják, hogy az első jó alkalmat elszalaszták. Azt hisszük, jövőre nem lesznek oly igaztalanok saját magok iránt.

Kassai, az öregcsikós, szintén sok eredetiséggel alakított, Vajda-filét, pedig mintha a vendég-művész varázis-hatása őt is fölemelte volna, alig lehetett megismerni mai sikerei után. Az egész előadást, egyáltalán, correctnek lehetett mondani, bár, részünkről, a darab szokott bevégződését kerekébbnek tartjuk a mostaninál.

L-t.

Törvényszéki csarnok.

Gróf Bethen Lászlóól Nagybanban a múlt év végén Púja Aniska nevű szolgálója ellopott 1100 frtot, s hogy elrejtse átadta azt Púja Miklós nevű bátyjának. Ez a pénz elvitte Segesvárra és ott bezárta Púja Aniska ladájába. Púja Miklósnak a neje azonban észrevett valamit a dologból és sejtlemet közle Magyarai Danielnél testvérével. Felnyitották a ládát, s az ellopott pénzből még 1050 frtot megkapván, azt rövid uton egymásközt feloszták.

Magyarai Danielnél fel akarván váltani a neki jutott osztalékot, bemegy Teutsch kereskedésébe Segesvárt és fejtő vásárol s midőn fizetésre kerül a dolog, e szavakkal nyújt át egy 1000 frtos bankjegyet: „váltsa fel ezt az övenest.”

Farczadi Kovács Károly, egy ritka becsületes segű kereskedő-segéd, kihez a fentebbi szavak valónak intézve, nézi a bankjegyet, midőn látja, hogy az nem 50, hanem 1000 frtos: apró pénz helyett rendőrökért küld s elcsinette a fejtő vásárlókat.

Ki nem meri saját luggereit véreimre követni, hanem örökké másokhoz futkos tanácsokért, utoljára is erkölcsi véznává és szellemi törpévé lesz. Az ily ember nem egész ember, hanem csak egy eleme egy emberi lénynek, jelenléteien szám az életben.

Mondják, hogy a tengeri rák, ha magasan és szárazon marad a sziklák közt, nem bir annyi ösztönnel és erőlylyel, hogy utját megtegye vissza a tengerig; hanem vár a tengerre, hogy hozzá jöjjön. Ha nem jó, hát itt marad, a hol van és kiadja páráját, bár a legesekélyebb erőfeszítés a hullámokhoz segíthetné, melyek tántőle csak egy rófnyre mozognak. A világ tele van ily emberi „tengeri rákok”-kal, kiket valamely szerencsétlen üzleti hullám partra tett s kik sopánkodva várnak valamely jószívű nagyobb hullámdombra, mely őket ismét elemőkbe helyezné. Van sok oly élénk képzelmű fiatal ember, kik a helyett, hogy vállukra vetnék és vinnék az élet terhét, mindig valami Herculesről álmadoznak, a ki vinnivalót vállukra segítse. Egy látomány, egy jóakaró öreg ur képében, — természetesen gyermektelen agglegény — tele erszénnyel, ez az, mi őket kísérti. Ez öreg ur bámulatos gyors felfedezni a bennük levő lángészt vagy érdemet s egy pár százezer forinttal kíségeti a nagyreményűeket, hogy azt megfizesszeressék. Vagy tán valamely halhatlan rokon fog kedvükért jobb világba költözni, hogy mesés vagyónát rájuk hagyja. Alig van a civilizált életben viszátszítóbó látvány, mint egy egészséges fiatal ember, zsebedugott kezekkel mások segítségével vágyódva. Alig van eset, melyben pénzübeli segély egy kezdőnek nem annyi, mint az ördög áldása. Egy Upas-fa az, mely az ember erkölcsi becsét megmérgezi. A segély látszata alatt áldozatát meggyengíti s örökös rabzoltságában és leaacsosnyodásban tartja. Ily módon osztott pénz, az esetek többségében, inkább van elveszve, mintha a tengerbe dolnák azt.

(Folytatása következik.)

A vizsgálat alkalmával igen érdekes volt Puja Aniska azon vallomása, hogy ő az ellopott bankjegyeket „képesújságnak” tartá.

A segesvári kir. törvényszék a napokban tartott ez ügyben végtérálgyalást s elítélte Puja Aniskát 2 évi, Puja Miklósné 6 havi, Puja Miklóst 4 havi, Magyarai Dánielnét 5 havi, és Magyarai Dánielt 3 havi börtönre. És most Puja Aniska a lipótvári fogdában elmélkedik a fölött, hogy debizony a bankó még sem képes újság.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, július 15. 1874.

— A király aradi látogatásáról az ottani lap azt írja, hogy ő felsége szept. 22 én külön esti vónattal érkezik meg, s a megyeházba száll, melynek földszinti helyiségeit az udvari cselédség számára rendeztetik be. József és Albrecht főherczek Atzél Péter főispánál, János főherczeg Hertska Mécurnál fognak megszálni.

— A földmívelés- ipar és kereskedelemügyi ministerium intézkedett az iránt, hogy a szünidők alatt a néptanítók számára, úgy mint az elmúlt években, az idén is gazdasági póttanfolyamok rendeztessenek, és pedig Kolozsvárt aug. 30 tól szept. 26-ig. A behívandó néptanítók kijelölését a vallás- s közoktatási minister a tanfelügyelőségek útján fogja eszközölni. A tanfolyamok tanulságos kirándulásokkal lesznek egybekötve, s a részt vett tanítók között a tanfolyam végén hasznos tanszerek fognak kiosztatni.

— A helybeli lath. iskola növendékeinek a nyári vizsgálatok megtartása után tegnap a Rózsahetben vig napot szerzett a vidor gyermekesereg, derek, ösfürtű, de fiatal lelkű tanító: a Schusztar Karoly. Nehány barna zenés közreműködése mellett ugyanis a lövőde előtti téren tánczra perdültek a növendékek s oly örömteljes kedvvel lejötték a változatos tánczmozgásokat, mintha a tágas táncz helyiségre az ók széles jövedelmek állítattak volna. Az idő azonban ugy látszik, megirigyelte a mulatságot s a hét óratájt keletkezett, esővel fenyegető szél a kis társaságnak egy részét szétrezengette. Hasonlóképp járt a katona zenét hallgató szép számú setatéri közönség is.

— A sétatérregylet, ha az idő kedvezni fog, Vasárnap délután a setatérien s a fő tükren népünepet rendez. A jövedelem padok beszerzésére, üntözésre stb. fog fordítottatni.

— Tamássy József ur a buda-pesti nemzeti színház első rendű rendu tagjának vendég-felépítél holnap „Parlagi Jancsi” című színmű fog előadotni. Pénteken a zene-conservatorium rendkívüli előadása. Szombaton, pedig először „Javotte” az új hamupipóke új kiállításal, operette.

— A Lónyay palotába Budán a napokban tolvajok törtek be, és különféle értékműveket így többek közt a Lipót-rend nagykeresztjét a lánczszal együtt ellopák.

— A „Hon” reflectál azon minapi híreinkre, hogy egyetemünk tanárai egy indítvány folytán értekezletet tartottak a Petőfi ünnepély tárgyában s osodalkozik, hogy lapunk véleménye szerint az ünnepély rendezésére nem a tudomány-egyetem, hanem p. o. a Kisfaludy társaság lenne hivatva. „Azt bizonyosan sobasem hallotta a „Kelet” — mondja a nevezett lap — hogy bármely külföldi államnak valamely tudományos testülete nem tartotta volna magához illőnek valamely nagy nemzeti költőnek ünnepélyén részt venni.” Ezt nem csak nem hallotta, de nem is állította a „Kelet” sohas az ellen nem is szólt, hogy, ha az illetékes szépirodalmi társulat ünnepélyt rendez, azon az egyetem, mint tudományos testület „részt vegyen”, — hanem azt már csakugyan szelelné a „Kelet” hallani, hogy mivel lehetne indokolni, ha a tudományok továbbfejlesztésére hivatott intézet tanárai arról állítanak ki magoknak bizonyítványt, hogy fogalom-zavarban leledzenek s nem bírák kijelölni a szellemi munkáság különböző köreinek határait. Persze, hogy „tanítják itt a költészet — az irodalom történetét, különösen a magyart, a melyben (csakugyan) bizonyosan nem utolsó helyet foglal el Petőfi.” — csak-hogy egy kissé más irányban és szempontból, mint a mily hangból azon lú hó mesterek intónálának, akik — úgy látszik — abban a hiedelemben nyugatják magukat, hogy Petőfi, ha ők fel nem fedezték volna, nem is existálna. Mi nem irigyljük azok dicsőségét, a kik a val beszélteinek magukról, hogy szegény Petőfit meghurcolják a núnbug hanglérdájának minden fokán, de engedessék meg nekünk is, hogy disztigvájunk s becsljük halhatatlan költőket a val meg, hogy felszólalunk, midőn látjuk, hogy nevét cégétáblának akarják használni.

— Bismarck herczeg birodalmi kancellár Kissingenben e hó 13 án a söfördőhöz kocsizása közben jobb kezén lövés által megsebesítettet. A merénylet elkövetője, mint táviratunk tegnap jelzé, Cullmann nevű 19 éves asztalos, Magdeburg melletti Neustadtból, ki azonnal elfogottat, s a nép által majdnem szétépetett. A sérülés csekély, s a herczeg jól érzi magát.

— Milán szerb fejedelem szombaton éjjel érkezett Budapestre, s az éjet a hajón töltötte. Vasárnap reggel tiszteltelek nála Bittó István ministerelnök, Szapáry Gyula gróf belügyminiszter és Hunyady László gróf képviselő. Ezek el is kísérték a fejedelmet a va uthoz, hol reggelit vevén magához, tovább utazott Bécsbe. Milánt a szerb minisiterelnök Mariaovics János kíséri.

— A sz.-keresztúri m. kir. állami tanítóképzőben az 1874-ik iskolai évi nyilvánt. közzvizsgálatok napi rendje: Julius 19-én d. e. 7—10 ig és d. u. 3—6 ig a gyakorló-iskola vizsgálatát minden tantárgyból, mind az öt osztálylyal. A leány gyermekek női munkái a vizsgálat napján a mellék tanteremben lesznek kiállítva. Jul. 20. d. e. 7—11 ig hit- és erkölcs tan a képezdei I. II. III. osztályokkal. d. u. 3—6 ig német nyelv I. II. III. o. Julius 21. d. e. 7—11-ig nevelés tan I. II. III. o. d. u. 3—6 ig természetrajz I. II. o. alkotmánytan III. o. Julius 22. d. e. 7—11 ig magyar nyelv I. II. III. o. d. u. 3—6 ig testgyakorlat I. II. III. o. Julius 23. d. e. 7—11-ig számtan I. II. o., mértan III. o. d. u. 3—6 ig földrajz I. II. o., mezei gazdaság és kertészet III. o. Julius 24. d. e. 7—11-ig természet- és vegytan III. o. történelem II. III. o. d. u. 3—6 ig ének s zene I. II. III. o. Julius 25. délelőtt az érdamsorozatok összeállítása és délután 3 órakor azok felolvasása s a tanév bezárása. Az ifjuság évi rajz-, írás- és irálygyakorlatai, németnyelvnapló, szám- és mértani dolgozatai, térképészletei és a gyakorlóiskola látogatásáról vitt naplójegyzetei a vizsgálatok egész folyta alatt megzemléltethetők. A tanügy iránt érdeklődőket a vizsgálatokra szivesen látja. Szélessy-Kereszturon, 1874. jul. 8. az igazgatóság.

— Szép tett. Győrben a mult hét valamelyik napján egy leány bukkott a Dunába vízmerítés közben. Minden esetre elvitte volna szegénykét a víz, ha egy ép arra menő tiszt azon sarkantyanus és kardosan, a mint volt utána nem ugrott, s a már eszméletlent ki nem mentette volna. A derek tiszt az ottani helyőrség tagja Thurn-Taxis herceg volt.

— Távirda Chinában. Az északi nagy távirat társulat nem rég engedélyt kapott arra, hogy távirati összeköttetést létesíthessen Trascovval, mely a Pagoda Anchoragai révben, 15 mföldnyi területen a legvirágzóbb thea-telepét képezi. A Chinai kormány e távirat vonal védelmére is kötelezte magát.

— Érdekes vendégek. Amerikában pár hónap előtt egy társulat alakult, mely földatául tűzte ki Európa legnagyobb városait meglátogatni, annak nevezetességét, műkincseit stb. tanulmányozni. Áll pedig a társaság 28 nóból, kik dr. Buckingham urbólgy vezetése alatt, fáradságtól, veszélytől vissza nemretelve, az előítélet alul magukat emancipálva, csupán a tudományért és művészetért lelkesülve, elhagyták hazájukat, s tetemes áldozatokkal bejárták a kontinenst csupán azért, hogy tanuljanak. E társaság Bécsben időz, megtekintette a városnak nevezetességeit és marádnak le Budapestre és nyolcz napot töltenek ott.

— A fejedelemitalálkozás Ischlben. A német császár fogadására Ischlben az udvarnál nagy előkészületeket tesznek. A találkozás családi ünneppel jellegét nyert főképp az által, hogy Rudolf koronaherczeg, Gizela herczegnő és Lipót bajor herczeg, szintén jelen lesznek Vilmos császár megérkezéskor, kiknek utazásában kis késés állott be, mert egy napig Münchenben tartózkodott, ugy hogy még csak holnap kedden 1 órakor érkezett Ischlbe. Linzből katonai zenekart rendelték a fürdőhelyre, melynek az lesz a feladata, hogy a magas uraságok tisztelőit hangversenyeket rendezzen és a német uralkodónak a jelenetét készítsen. Ferencz József király magas vendégének Strohlly utazik eléje. — A királyi gyermekek egyszersmind buculilátogatást tesznek a királynőnek, mielőtt el Ischlből Wight szigetére utaznák.

— Rabszolga kereskedés. Egy Zekiah nevű asszony, Trebizonde vidékéről, közelébb hat cikkission ifjú lányt vitt Konstantinápolyba, azon szándékkal, hogy őket mint rabszolgát eladja. A legidősebb alig volt tizenhatsz, s a legfiatalabb, egy kis angyal, csak hat éves. A szegény gyermekek Konstantinápolyba való megérkezésük után azonnal szabadon bocsáttattak a rendőrség által.

— Könyvszemle. A magyar-, német-, francia- és angol irodalom újabb termékeiből megérkeztek Stein János erd. muzeum egyl. könyvtárushoz Kolozsvárt: A magyar nyelv szótára. A magy. tud. akadémia megbízásából készítve 29 ik füzet. E füzettel e nagy munka be van fejezve, a teljes mű ára 29 frt. — Dr. Thomé. Az ember testének szervezete és élete. 120 ábrával. 1 frt. — Észrevételek. gr. Lónyay Menyhért „Közügyeinkről” szóló munka felélt. 1 frt. — Dr. Bardócz, a mechanica alapvonalai, a m. t. akad. által kisorozott pályamű. 2 frt. — Szilgietti, a dráma és válfajai. 3 frt. — Tersánszky, szőlészeti és borászati titkok gyűjteménye 10 ábrával. 60 kr. — v. Helffer, der Rastadtter Gesandtenmord. Studie. 4 frt 50 kr. Gedenkbücher. Als Beitrag zur Zeitgeschichte von Palacky 2 frt 40 kr. — Die neue Zeit, freie Hefte für Gebildeten aller Stände 3 frt 40 kr. Dr. Büchner, der Gottesbegriff und dessen Bedeutung in d. Gegenwart. 60 kr. — Pederzani, in Acht und Bann. Erzählung. 2 frt 20 kr. — Der Kampf der Siebenbürger Sachsen für die Ueberreste des Feudalismus. 50 kr. — Artes et Documents de l'Alliance de George Rakoczy prince de Transilvanie publiés par A. Szilágyi. 5 frt. — Gagneur, les crimes de l'amour. 2 frt 10 kr. — Ainsworth, Mercy England in two volumes. 1 frt 92 kr. At Her Mercy by the Author of „Found dead” in 2 volumes. 1 frt 92 kr.

KÖZGAZDASÁG.

Vetések állása.

(A földmívelési ministerium értesítéséből.)

Belső Szolnokmegye. Őszi buza kötöttebb földken jó közép; laza földben a vetőmag alig jön ki. Rozs kötött talajban kitűnő. Tengeri nagyon szép. Árpa, zab elég szépek. Szőlők jól mutatkoznak. — Időjárás igen jó; házi állatok egészségesek.

Felső-Fehérmegye egész területén jók az őszi vetések, több helyen kitűnők. A tavaszi kalá-zok általában sikerültek. Kukoricák, a koraiakat kivéve igen szépek. Széna bőven van. Szőlő elfogyott, a mi megmaradt gazdagon terem. Gyümölcsből csak alma van elég. Méhek igen jók. Napszámból nincs hiány, 40—70 kr. közt váltakozik.

Hunyadmegye. Jó aratás várható. Rétek jó szénát adnak, de a termés középszerű. Kukoricza jó termést ígér. Szőlő a közép termést megközelíteni fogja.

Kolozsmegye. Őszi buza jó. Rozs igen jó, Árpa, zab jó. Kukoricza jó. Takarmány jó. Munkásban nincs hiány.

Küküllőmegye. Ősziek jó aratást ígérnek. Árpa, zab jók. Kukoricza közép. Széna elég lesz. Szőlők hosszú ős mellett jó bort ígérnek. Munkás kéz jelenleg elég, aratás idejére azonban annak hiánya előre látható.

Tordamegye. Őszi búzából közép termést várható. Tavaszi buza igen szép. Rozs jó közép termést ígér. Árpa őszi kiveszett; tavaszi jó. Zab jó. Kukoricza általában jó. Burgonya jó. Rétek kitűnő és sok szénát adtak, azonban a hegyi kaszálók, melyek a takarmány zömét szolgáltatják, igen keveset szolgáltatnak s ezért a télen takarmány-szükség lesz. Szőlő igen gyenge. Gyümölcs-kerés. Napszám olcsó.

Köhalomszék. Megközelítőleg jó termés várható, ugy az őszi mint a tavaszi terményekből. Munkás elég, a lakosság ez évben sok nyomorúságot szenved, és kénytelen földjét vagy zálogba, vagy eladni. Az ideai termés ez állapoton némileg segíteni ígérkezik.

Nagy-Sinkszék. Őszi buza közép. Rozs jó közép. Tengeri közép. Kapás növények meglehetősen jók. Kender igen szép. Széna igen jó. Szőlők sokat szenvedtek. A marha állomány némely vidéken a vész által igen megfogyott. Munkabér nem igen magas.

Szebenszék. Általában jó közép termés mutatkozik. Ősziek néhol igen jók, másutt kevesebbet ígérnek. Tavaszak jó termésre adnak reményt. Szénatermés jó. Munkabér 50 kr és 1 frt 20 kr közt változik.

Beszterczvidéken jó közép termő év mutatkozik, s mindenféle termény szép reményeket nyújt.

Háromszék. Az összes termények reményen felül jók állanak. Ősziek jó közép termést ígérnek. Tavaszaknál szintén jó kilátások vannak. Burgonya szép. Szénatermés általában kielégítő. Munkáskézben érezhető hiány nincs.

Aranyosszék: A gazdasági állapotok türethetők. Őszi vetések jó közepesek. Tavaszak kielégítők. Szőlő alig van. Általában jó közepes aratásra van kilátás.

Marosszék: Tiszta buza teljesen kielégítő. Rozs dusan termett, minőség tökéletes. Árpa és zab szépen fejlődött. Törökbuza jó közép termést ígér. Szőlőben a megmaradt tőkék dusan fejlődtek. Takarmány elég. Munkaerő minden ágban bőven van.

Szerdahelyszék. Aratási kilátások elég jók. Buza igen jó. Kukoricza szép reményt nyújt. Szőlők fogytól nem szenvedtek és dusan termenek. Zab és len a bolhától sokat szenvedtek s közép termést adnak.

Az augusztus 3-án Budapestén tartandó nemzetközi gabnavásár.

programja,

Mintán a nemzetközi gabnavásárra már számosan jelentkeztek, az alírt bizottság elég téres és alkalmas helyiségeiről gondoskodott, melyben a f. é. jun. 27-én kelt hirdetéshez képest

f. é. augusztus 3 án az „Ujvilág”-ban (Tükörgát) fog reggeli 8 órakor megnyitattatni.

A tőzsde titkársága e napon a gabnavásár helyiségében viszi hivatalát és kívánatra a legnagyobb készséggel fog felvilágosításokkal szolgálni és szokvány füzeteket rendelkezésére bocsátani.

Sürgönyök és levelk felvétele s kiadására a gabnavásár helyiségén táv. rda s postahivatal fog nyitattatni. A gyors átszolgáltatás végett ezelszerű lesz a leveleket és sürgönyöket „Budapest gabnavásár” alatt címzettetni.

Vidéki s külföldi látogatók felkérnek, hogy neveiket a bejárattól kitett idegenek könyvébe bejegyezzék. Belépti jegyek augusztus 1. és 2. dikán d. e. a. tőzsde titkárságában, augusztus 3 án pedig a gabnavásár bejáratánál válthatók 50 o. é. krajczárral.

A gabnavásár látogatói a legtöbb magyarországi vasut részéről a visszautazáskor 50%-os leengedésben részesülnek. A kik ezen kedvezményt igénybe kívánják venni, az illető igazolványt a belépti jegy szelvényének előmutatása mellett át fogják vehetni a tőzsde titkárságánál.

10 ftnyi díjért külön hely jelöltetik ki a gabnavásáron asztallal és székekkel. Ily helyekre f. július hó 25 éig jelenkezhetni levél útján a tőzsde titkárságánál.

Budapest, július 10 én.

A budapesti árú és értéktőzsde bizottsága.

— A keleti marhavész állásáról f. évi július 1-ig beérkezett hivatalos jelentések szerint: Magyarországon Szörénymegye: Jablanicza és Szekiceza községeiben uralg. — Horvátországban Zágrábmegye: Cabbini helységében; Bellovármegye, Hercegovac, Navinac, Vuksinac, Narta és Kloster-Ivanic községeiben uralg. A határőrvidéken az ogulin-szlunai határkerület: Ladjevac, Camerovac, Ober-Furjan és Ladvjenak községeiben; a bánáti határkerület: Gleda és Gagge helységeiben; a gradiskai határkerület: Lipovljane, Smertic, Covac, Ladjevac, Vrbovjane és Gredjane községeiben uralg. — Az osztrák tartományokban Galicziában: a husztyatini vesztelgőben uralg. A marhavész behurcolásának megakadályozása végett Magyarország határszélére életbe léptetett és m. é. 18004. sz. a. közbirrú tett intézkedésekben a folyó évi 2718. és 5410. számú leiratokban közlőtteken kívül egyéb változás nem történt.

— Forgalmi tilalom megszüntetése. A hiv. lap. közli: A Ruménia- és Bulgáriából származó nemely nyerstermékek behozatala ellen fennállott, s f. évi april 1-én 4074. sz. a. kelt intézményemmel megszüntetett forgalmi tilalmat az Oroszországból érkező hasonló állati termékek nézve is ezennel megszüntetvén, — redelem, miszerint a Ruménia- és Bulgáriából származó állati nyerstermékek akadálytalan behozatása, illetőleg az azokkal való elbírásra vonatkozó és fentebb hivatkozott intézményemmel egyidejűleg kibocsátott rendeletet — további intézkedésemig az Oroszországból származó, Magyarországra behozandó, és abban megnevezett állati termékek nézve is alkalmaztassék. A mi ezennel közbirrú tétetik. Bartal György, s. k.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről

Julius 13-án 5% Metalliques 70 35 frt. Kamat —. — 5% Nemzeti kölcsön 75 55 frt 1860 Kölcsön 10 975. Bankrésztvény 979 Hitelintézet i részvények 23075 London 111.55 ft. st. Ezüst 104.75 Cs. kir. arany — Napoleondor 8.90.

Urbéri kötvények: Magyarországi 76 52. Temesi 75 50 Erdélyi 73 50. Horvátországi 79. —

Felcélő szerkesztő: Szász Róza

Egyesült erdélyi Takarékpénztár.

Alaptőke 333,400 frt. 30% befizetéssel.

Üzlethelyiség Kolozsvárt főtér 2. sz.

1) elfogad pénzbetételeket 6% kamat mellett 25 krtól kezdve, betételi könyvekre vagy folyó számlára; e kamatot a betétel napjától kezdve a kivétel napjáig számítja, s minden július 1 én és január 1-én tőkésíti.

2) Előlegeket ad a börzén jegyzett értékpapirokra.

3) Leszámitol szabályszerűen kiállított váltókat.

4) Vess és elad értékpapirokat. Az Egyesült Erdélyi Takarékpénztár igazgató vála-zmánya.

Minden betegnek erő és egészség gyógyszer és költség nélkül: az igen kellemes

Revalesciere Du Barry Londonból. (184—209)

Minden szenvedőnek egészségre a felcél Revalesciere Dr. Barry által, a mely gyógyszer használása és költség nélkül a következő betegségeket gyógyítja: Gyomor-, ideg-, mell-, tüdő-, máj-, mirigy-, nyákártás, légség, hűdés, a vesébajokat, tuberculoset, aszkort, asztmát, hurutot, emésztés hiányt, dugulást, vérzást, álmatlanságot, gyengeséget, aranyért, vízkört, hideglázt, szédülést, vértólmást, tüdőgást és meggyést és hiányt még teherben is, diabetet, brók-moragot, oványagot, csúzt, kövszényt, sápkört. Kivonat 76-000 bizonyítványból gyógyulásokról, melyek minden gyógyszerrel dacoltak.

68471. sz. bizonyítvány.

Pruettio (Mondovi met.) 26. okt. 1873. Uram! Biztosíthatom önt, hogy a mióta a csodálatos Revalesciere Du Barryt használom, az az két év óta, agykor nehezségeim nem érem, sem 84 évem terheit. Lábszáram ismét karcuk, látásom oly jó, hogy nincs számvevőre szükségem; gyomrom erős, mint 30 éves koromban — szoval megújodva érzem magam; pldékkok, gyuatok, belegeket látogok, meglehetősen hosszú utakat teszek gyalog, essam tisztán, emlékező tehetőségem friss. Kérem e nyilatkozatomat közzétetni, a hol önnök tetszik. Alkalmaz szolgája

Castelli Péter, abbé, bachel- és titud pruetto piabáos a mondovi kerületben

75705 sz. bizonyítv.

Bécs, Praterstr. 22. május 1871. Hálával tartozom önnök azon eredményért, a melyet kitűnő Revalesciere Du Barryt gyakorolt. Gyakran szenvedtem t. i. gyomorgöröcsben, hurutban és vérszában, a melyektől kitűnő szere megmentet.

Grossmann L.

Táplálékul lévő a husnál, a Revalesciere áteseknél s gyermekeknél 50-szer olcsóbb a gyógyszerül.

1/4 fontos bádogszelvényben 1 frt 40 kr. 1 font 2 frt 50 kr. 2 font 4 frt 50 kr. 5 font 10 frt 12 font 20 frt 24 font 36 frt Revalesciere kétszersült szelvényekben 2 frt 50 és 4 frt 50 kr. Revalesciere csokoládé porban és táblákban 12 kr és 1 frt 50 kr. 24 csészére 2 frt 50 kr, 48 csészére 4 frt 50 kr. Porban 120 csészére 10 frt 288 csészére 20 frt, 576 csészére 36 frt. Kapható Barry du Barry és társa által Bécsben, Wallfischgasse 8 sz. Valamint minden városban jó gyógyszerésznél és üzletárusnál; a bécsi ház el is küldi minden irányban postai útávet mellett.

Kolozsvárt: Binder Károlynál. Debreczenben: Miklóvics István a „Kegyetlen” címzett gyógyszerárában. Dunaföldvár: Nadura Pálnál. Brassóban: Fabik Ede és Jekenszki. Gyula-Fehérvárt: Mihályes Zsigmond gyógyszerésznél. Marosvásárhely: Fogarassy Demeternél. Jelen t. Török Jóseinnel. Ácsesvárt: Quirinyi Anjós és városi gyógyszerárában.

árval.

Árverezési hirdetmény.

Alólt árvaizsék által ezennel közhirre tétetik, miszerint a Haffaludi Ferencz kiskoru árval tulajdonát képező, Aranykúton lévő 83 hold szántó, 11 1/2 hold kaszáló, 1/2 hold legelő, Szopor községében lévő 19 hold szántóból álló tagosított birtokuk, az ezekhez tartozó lakházzal és gazdasági épületekkel együtt, ugyancsak 21 nap arányosított koresomajoguk 3 egymásután következő évekre 1875-dik évi Szentgyörgy naptól kezdődőleg, a legtöbbet ígérőnek, az alólt árvaizséknel helyt Kolozsvárt folyó évi **július-hó 27-dik napján d. e. 10 órakor** nyilvános árverezés útján haszonbérbe fog adatni.

Kikiáltási árul 400 frt. o. é. batároztatván.

Az árverezési feltételek alólt árvaizséknel, a hivatalos órákban megtekinthetők. Kolozs megye árvaizsékének Kolozsvárt, 1874. június 18-án tartott üléséből.

481. Sz.

(247)

(3—3)

Hirdetmény.

A nagybányai m. kir. gazd. hivatal részéről közzé tétetik, miszerint a kapnik ferenczei és Szirimbuly vidéki, bajfalusi koresmák, fűrdőház és malom 3, vagy 6 évre f. é. **augustus-hó 7 kén d. e. 9 órakor** a hivatal irodájában zárt írásbeli titkos ajánlatok benyújtása mellett második árverés útján haszonbérbe fog adatni.

Az ezen bérletre vonatkozó árverési és szerződési feltételek a nagybányai, kapnik és olábláposi uradalmi hivataloknál, jó eleve megtekinthetők.

Nagybányai gazd. hivatal, 1874. július 8-kán.

Sz. 1197. 1874.

(250)

(2—3)

Pályázati hirdetmény.

Tordamegye torozskói járásában rendszeresített két köljegyző u. m. torozskó-szentgyörgyi és podszági állomásra ezennel pályázat nyitattik.

Ezen köljegyzői állomásokkal 400 frt. o. é. évi fizetés, küldőncz illeték, irodai általány és szabad lakás van összekötve.

Pályázni kívánók az 1871-diki XVIII-ik t. cz. értelmében kellőleg felszerelt folyamodványokat, melybe ezen megye szigorú bizottságától nyert bizonyítvány is ellátva legyenek, jelen év **augustus 31-ig** alólt szolgálóhoz beadhatják.

Nevezett köljegyzői állomások, azon időtől kezdve választás útján fognak betölteni.

A járási szolgálóbirtól.

Torozeukón, 1874. június 30-kán.

RÁCZ SÁMSON, szolgáló.

(193)

(6—*)

Felhívás jégbiztosításra.

A jégbiztosítási idény beálltával, van szerencsénk a t. gazda közönség tudomására hozni, hogy társaságunk az idén is minden **mezei termény: mint takarmány, kukuricza, minden gabona nemek, olajos-növények, szőlő- és dohány**

jégverés által elkarosodása ellen biztosítást eszközöl.

A díjazás lehető olcsóra van szabva s megtekinthető, ugy központon, mint minden ügynökségnél, hol a módozatok iránt is tájékozas nyújtatik.

Biztosítások fogadtatnak el, **aratás és betakarítás után** fizetendő váltókra is. Egész községek, mint eddig, az idén is, külön kedvezményben részesülnek.

Kárait a „VICTORIA” mint tudva van, minden haladék nélkül, méltányosan rendezi és fizeti.

A „VICTORIA” évek óta Erdélyben a legtöbb kárt fizet, s e czimen már öszszesen

négymilliót

haladó öszszeget juttatott vissza a közönség kezébe.

A gazda közönség tisztelettel hivatik fel tehát, **jégbiztosítási** ajánlatait egyenesen a „VICTORIA” ügynökeihez adni be.

• Kolozsvárt, 1874. június 1-én.

VICTORIA biztosító társaság Kolozsvárt.

Grand Casino de Portillon-Luchon

Vallée d'Arran

Espagne (Catalogne).

Saison du 1-er Mai au 31 Octobre.

Ce magnifique établissement situé aux pieds des Pyrénées, dans une des parties les plus pittoresques de l'Espagne, n'est distant que d'une heure de la célèbre station thermale de Bagnères de Luchon. Salons de Jeux: (Roulette & trente & quarante) Salons de Lecture, de conversation, Théâtre, bals, concerts. **Restaurant tenu par l'ancien Directeur des Frères Provençaux de Paris.** Courses, chasse, pêche; Salubrité exceptionnelle, promenades sans rivales, sites enchanteurs.

Chemins de fer directs avec toute l'Europe; Télégraphe.

(215)

(8—10)

27 kr.

Gyári raktár:

Bécs, Fünfhaus, Schönbrunnerstrasse 36.

Egyetlen ily kitűnő és jó minőségben, legdagabb váasztékban sima és csikos gyapjuruha, szövetek, barége, valódi szinű batist, creton, vászon, chiffon, ágysínvat, tolyó szőnyeg, matracsínvat, aniliparkét, damaszt-kendő, asztalkendő, kraválik, len-zsebkendő és még sok más divat-vászon- és gyapotezkek rőte, vagy darabja **27 kr.** az első gyári raktárban

Bécs, Fünfhaus, Schönbrunnerstrasse 36.

Mustár kívánatra ingyen.

SZABAD MEGYE!

(84)

(14—*)

STEIN JÁNOS

erd. muzeum-egyleti könyvtárusnál épen most jelent meg
s általa minden könyvkereskedésben
kapható:

KÖZSÉG, MEGYE, ÁLLAM.**FALUSI LEVELEK.**

Irta N. N. Reves-megye bizottsági tagja.

Nagy 8-rét, 98 lap. Ára 1 frt. Postán küldve 1 frt 10 kr.

E legujabb politikai röpirat, melyet a hazai közönség figyelmébe ajánlani szerencsések vagyunk, magasan túl-szárnyalja a napi-irodalom ephemer értékű termékeit s **az europai állam-politika színvonalára emelkedve**, valódi államférfiúi tekintettel nézi át összes hazai életünk mezejét s **közvetlenül a gyakorlati teréről indulva ki**, mely belátásról tanuskodó szollemmel boncsolja a **helyzet gyöngéit**, egyszersmind a **megoldás practicus módozatait** is az olvasó elé tárván.

Szerzőt az **egyoldalú párt-szempon**t szűk látköre nem tartja fogva, hanem számot vetve a **cultur-állam** feladataival és követelményeivel, **az állami czélok azon harmoniáját** teremti meg, mely nélkül a **haza** nem lehet **gazdag, erős, boldog**.

Szerző egyike azon valóban **magyar** állam-férfiaknak, kik a közélet terén tett hosszas szolgálataik gyakorlati eredményeit az elmélet mezején értékesítik. Főntartja a **magyar állam főhatóságát**, szabad tért enged azonban a **törvényhatóságok autonomiájának** is. A **magyar haza** eszméje lelkesíti, de nem támadja meg **az idegen ajku honpolgárokat** sem. Méltányolja az állam **hatalmi czélját**, de kielégíti a polgárok **gazdasági, ipari, kereskedelmi és hitel-érdekeit** is.

Szóval: figyelemben részesíti a hazai közélet minden ágazatát s összes **belpolitikánk bajainak** oly megoldását javasolja, mely hivatva lehet **a legmagasabb intézo-körök** figyelmének lebilincselésére s ez által a **haza ügyeinek jobb irányba indítására**.

A „Falusi levelek” szerzője a **legmélyebb anonymitas hemályában** kíván maradni, az olvasó azonban csakhamar meg fogja **„körméről ismerni az orosz-lányt.”**

BOLDOG HAZA!

Nyomatott Stein János m. k. egyetemi nyomdászánál az ev. ref. tanoda betűivel Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

EGÉSZSÉGES KÖZSÉG!

ERŐS ÁLLAMI!